

DIRECTRIUS PER A ESTRUCTURAR LA MEMÒRIA DEL TREBALL FI DE GRAU

1. Aspectes formals del TFG.

- L'enquadració pot ser tipus rústic o espiral, arreglant totes les fulles del treball i ha d'assegurar que, en el suport exterior del treball o portada (sense necessitat d'obrir solapes), pugui llegir-se els noms d'estudiant i tutor/a, la titulació, el títol del treball, el centre (Facultat de Psicologia) i la data de presentació (mes i any).
- El treball inclourà un índex després de la portada. En ell s'han d'indicar els nombres de pàgina dels apartats que es llisten. El treball ha d'estar paginat.
- Al final del treball i com un annex, s'inclouran les fulles de tutories signades per estudiant i tutor/a.
- L'extensió màxima recomanada és de entre 7.000-8.000 paraules, sense comptabilitzar referències bibliogràfiques ni annexos. Açò suposa aproximadament 20 folis a una cara amb interlineat d'1,5 punts, tipus de font Times New Roman grandària 12 punts.
- El format de les cites, referències bibliogràfiques, figures, taules, etc. seguirà les normes arreglades en la sisena edició del manual d'estil de l'APA (American Psychology Association). Teniu un resum sobre el format de les cites en el document "Com citar" que es troba en la secció sobre TFG de la web de la Facultat de Psicologia.

2. Característiques segons modalitats de TFG.

A continuació es presenten les característiques que té cadascuna de les modalitats possibles de TFG, detallant els apartats dels quals es componen, el nombre de pàgines aproximat que ha de tindre cada apartat, així com el procediment a seguir per a elaborar cada modalitat.

Modalitat 1: Servei/programa d'intervenció.

El treball haurà de constar almenys dels següents apartats:

- **Resum** (màxim 200 paraules). Ha d'incloure breument informació sobre els següents punts: introducció a la necessitat de plantejar un enfocament o programa d'intervenció nou, presentació dels objectius del programa i de la població objectiu del mateix, línies metodològiques que segueix la seua aplicació (activitats, procediment, durada benvolguda...), delimitació dels resultats esperats i de la forma de seguiment que es proposa.
- **Introducció** (màxim recomanat 3000 paraules): Revisió de la bibliografia i/o experiències relacionades amb el tema, incloent les recerques sobre evidència basada en el coneixement entorn a les metodologies i/o procediments d'intervenció relacionats amb el qual es planteja. Ha d'incloure la justificació del programa amb una anàlisi del context i les necessitats. Per a açò, es revisaran els antecedents plantejant si existeixen altres programes similars i a quins resultats han arribat, les novetats que aportaria el programa plantejat i quines limitacions superaria respecte a altres aproximacions d'intervenció en la població objectiu del projecte i les seues necessitats. Finalment, ha d'incloure la finalitat del projecte (per què i para què fer un programa d'aquestes característiques?).
- **Descripció del programa d'intervenció** (màxim recomanat 4000 paraules): Detall de tots els components essencials per a la comprensió del programa: objectius, població objectiu a la qual es

dirigeix, característiques d'aquesta que justifiquen l'ajust del programa a les seues necessitats, materials i/o procediments d'intervenció empleats, contextos d'aplicació, variables i/o procediments empleats per a verificar la resposta a la intervenció i resultats esperats.

- **Referències:** En aquest últim apartat es presentarà el llistat de tots els estudis citats en el cos del treball.
- **Annexos.** A més de les actes de tutoria, poden incloure's annexos relatius a materials del programa d'intervenció.

Modalitat 2: Treball d'Investigació.

El treball de recerca haurà de redactar-se seguint les normes de redacció i estil pròpies de l'escriptura dels articles de recerca. A més dels aspectes formals anteriorment descrits, a continuació s'exposen directrius per a cadascuna de les modalitats relatives a treball de recerca:

2.1 Recerca de caràcter empíric. El treball haurà de constar almenys dels següents apartats:

Resumen: (màxim 200 paraules). Arreplegarà els objectius que es persegueixen, hipòtesi que es plantegen si escau, mètode i procediment utilitzat, els resultats obtinguts i les conclusions fonamentals.

Introducció: (màxim recomanat 1500 paraules). Aquest apartat ha de mostrar que es coneix el camp teòric en el qual se situa el tema de recerca proposat. Per tant, ací s'exposarà el marc teòric i empíric del que es parteix per a plantejar l'estudi proposat i es plantejarà explícitament quin seria l'aportació del mateix. Aquesta introducció ha de derivar d'una revisió bibliogràfica relativament extensa i actualitzada, en la qual s'usaran les bases de dades que la Universitat disposa i para l'ús de la qual s'ha oferit formació complementària. Aquesta revisió no podrà limitar-se a treballs en castellà. En l'última part d'aquest apartat ha d'especificar-se clarament el/els objectiu/s que es pretenen abordar en el treball i, si escau, les hipòtesis de partida.

Material i mètodes: (màxim recomanat 3000 paraules). Inclourà de forma detallada el mètode utilitzat per a realitzar la recerca. El/L'estudiant ha de mostrar que coneix el mètode de recerca que planteja per a desenvolupar el seu estudi i que sap quins són els seus criteris de validesa i fiabilitat. El desenvolupament d'aquest apartat dependrà del tipus d'estudi que es plantege. Aquest apartat constarà dels següents sub-apartats:

- **Participants:** Mostra, grups o contextos usats per a realitzar la recerca plantejada. En els estudis quantitatius s'ha d'explicitar els criteris de mostreig i/o forma de selecció dels grups. En els estudis qualitius, depenent de la metodologia a seguir, s'especificarà la forma d'entrar en contacte amb els participants, grups o organitzacions involucrats en l'estudi i es descriuran detalladament les característiques rellevants per a l'estudi. En aquest apartat és especialment important especificar que s'han seguit les directrius ètiques i legals vigents quant a recerca amb éssers humans i protecció de dades personals. Un resum d'aquestes directrius i els documents associats es troben en el document "Directrius ètiques en el Treball de finalització de Grau".
- **b. Materials i instruments de mesura:** Descripció de l'instrumental i proves utilitzades: tests, bateries, escales, qüestionaris, etc.
- **c. Procediment:** Descripció de passos seguits per a posar a prova les hipòtesis plantejades o per a arreplegar les dades necessàries que donen resposta a les preguntes de recerca.
- **d. Anàlisi:** En aquest apartat s'especificaran les tècniques usades per a analitzar les dades. Aquestes tècniques seran procediments estadístics en el cas d'estudis quantitatius, o formes d'anàlisi en el cas dels estudis qualitius. El/L'estudiant ha de mostrar ací que coneix aquestes tècniques i sabria obtindre informació a partir de la seua aplicació. S'especificarà el programari estadístic empleat.

Resultats: (màxim recomanat 2500 paraules, excloses taules i gràfiques). En aquest apartat han de constatar-se clarament els principals resultats oposats, especificant cada resultat amb l'estadístic de contrast, els graus de llibertat i la probabilitat entre parèntesi. Poden establir-se apartats per a organitzar els resultats procedents de diferents tipus de mesuraments. Els resultats més rellevants i les descriptives de les dades de procedència han de reflectir-se, en la mesura del possible, en taules i figures. Les taules i figures han d'estar numerades i amb un enunciat que especifique clara i breument el contingut. També han d'estar correctament situades en el text, on es farà referència a elles com a part de l'enunciat o entre parèntesi.

Conclusions: (màxim recomanat 1000 paraules). En aquest apartat es descriuen els resultats obtinguts en relació amb els objectius i/o hipòtesi, i una discussió sobre la integració dels resultats amb la revisió contemplada en la introducció. També es plantejaran les conseqüències que el desenvolupament del projecte proposat pot tindre en el camp de coneixement en el qual s'inscriu, les seues limitacions, així com les possibles repercussions pràctiques en el camp de la Logopèdia.

Referències: Llistat de tots els estudis citats en el cos del treball.

Annexos. A més de les actes de tutoria, poden incloure's annexos relatius a instruments d'avaluació, exemples de materials d'intervenció, etc.

2.2. Revisió sistemàtica. Una revisió sistemàtica resumeix els resultats d'estudis acuradament dissenyats existents en la documentació científica sobre un tema o pregunta. També es pot emprendre una revisió sistemàtica per a identificar llacunes del coneixement actual, per a examinar fins a quin punt l'evidència empírica contradiu o recolza les hipòtesis teòriques, o fins i tot per a ajudar en la generació de noves hipòtesis. Es proposen els següents apartats ¹:

Resum: (màxim 200 paraules) breu resum on s'arreplegue l'objectiu, la rellevància de la temàtica, així com, els principals resultats de la revisió sistemàtica.

Introducció: (màxim recomanat 1000 paraules). El/l'estudiant ha de formular i definir la pregunta de revisió. La formulació d'aquesta pregunta o preguntes és un pas previ de tota revisió sistemàtica de la literatura, havent d'estar clarament definida/es.

Metodologia: (màxim recomanat 1500 paraules) que inclourà l'estratègia de cerca bibliogràfica sistemàtica que identificarà els estudis adequats i que siga a més fàcilment reproduïble. És important detallar els descriptors, criteris d'inclusió i exclusió i les estratègies de cerca i la seua extensió. Els recursos de cerca disponibles a través d'Internet facilitaran aquest treball, sent les principals bases de dades utilitzades, MEDLINE, EMBASE, PsycINFO o Col·laboració Cochrane, entre unes altres.

Habitualment, tot aquest procés es realitza en tres fases: a) Cerca inicial: Per a tindre una aproximació del volum d'informació publicat sobre el tema d'estudi, la seua qualitat (existència o no de revisions sistemàtiques, d'assajos aleatoritzats, etc.), les bases de dades més apropiades i identificar els termes clau a utilitzar en l'estratègia de cerca. b) Cerca sistemàtica: Es realitza en totes les bases de dades seleccionades i utilitzant els termes identificats prèviament. Han d'haver-se establert els criteris d'inclusió per a determinar què articles seleccionar. c) Cerca manual: A partir de la bibliografia inclosa en els articles seleccionats, amb la finalitat de localitzar estudis addicionals.

Una vegada finalitzada la cerca bibliogràfica i identificats els articles rellevants per al tema de la revisió, haurà de procedir-se a una selecció dels mateixos i avaluar si compleixen els criteris d'inclusió i exclusió establits.

Resultats (màxim recomanat 2500 paraules): per a l'extracció de les dades dels estudis seleccionats en la cerca bibliogràfica de la literatura, és de gran utilitat utilitzar un formulari que ajude a extraure de forma

¹ Pot consultar-se el següent article, en anglès, com a guia per a la realització i redacció d'informes de revisió: Botella, J., & Gambara, H. (2006). Doing and reporting a meta-analysis. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 6(2), 425-440.

homogènia tota la informació rellevant i a identificar les similituds i diferències entre els estudis. Una vegada resumits els resultats dels estudis seleccionats, es realitzarà una anàlisi descriptiva de les dades. Aquesta síntesi normalment es realitza en taules en les quals les dades són tabulades, per a facilitar la comparació entre els estudis inclosos, així com, l'evidència existent sobre el tema.

Discussió (màxim recomanat 1500 paraules). Haurà de sintetitzar comprensivament la revisió realitzada i avançar un argument raonat quant a la resolució del problema plantejat en la introducció i les noves preguntes que emergeixen, tant de cara a la recerca com en relació amb el camp pràctic i professional.

Referències bibliogràfiques: serveixen les mateixes recomanacions que les descrites en la modalitat anterior. A més, en aquesta modalitat, es recomana haver manejat entre 40-50 cites.

Annexos. Almenys hauran de constar les actes de tutoria.

Modalitat 3: Recerca sobre estudi de casos.

La forma de redactar un TFG d'un o diversos casos clínics ha d'ajustar-se a la metodologia habitual dels articles científics de casos clínics. El treball haurà de constar almenys dels següents apartats²:

Resum (màxim 200 paraules): De forma resumida es presenta el cas amb les dades de l'avaluació, selecció del tractament, tipus de tractament, nombre de sessions, resultats obtinguts, seguiment, etc.

Revisió teòrica/Introducció (màxim recomanat 2500 paraules): Revisió de la bibliografia relacionada amb el tema, incloent les últimes recerques i les troballes més recents i concloent amb la justificació del pla d'intervenció seleccionat en relació amb les preguntes o problemes que es proposa resoldre el treball.

Abordatge empíric (màxim recomanat 3500 paraules):

- Descripció del cas o casos d'estudi: Informació de dades mostrals i clínics rellevants per a la caracterització del cas o casos.
- b) Instruments d'avaluació aplicats, procediment i diagnòstic possible. Establiment dels objectius principals del programa d'intervenció.
- c) Si escau, descripció de la programació de la intervenció proposada i, en el cas que s'hi haja aplicat, explicar en què consistien les sessions, nombre de sessions, durada, resultats, beneficis i limitacions de la mateixa sobre criteris d'eficàcia: 1º) les diferències pel que fa a la línia base en els objectius plantejats inicialment si escau, i 2º) si es van aconseguir els objectius de tractament proposats i, en cas negatiu, plantejar possibles explicacions i recomanacions a seguir per a aconseguir-les. En cas de no aplicar-se un programa d'intervenció, justificació de les propostes analitzant l'abast i les limitacions que es podrien trobar, basant-se en estudis previs i meta-anàlisi.

Conclusions (màxim recomanat 1000 paraules): Síntesi del problema plantejat, les qüestions teòriques abordades i l'argumentació desenvolupada, explicant com les dades aportades i la intervenció (proposta o efectuada) poden donar resposta a les qüestions plantejades.

Referències bibliogràfiques: En aquest últim apartat es presentarà el llistat de tots els estudis citats al llarg del treball, d'acord amb les recomanacions facilitades en les modalitats anteriors. Es recomana un mínim de 20 cites.

Annexos. Almenys hauran de constar les actes de tutoria.

² Pot consultar-se el següent article com a guia per a la realització i redacció d'informes d'estudis de cas: Virués-Ortega, J., & Moreno-Rodríguez, R. (2008). Guia para la realización de informes de casos clínicos en psicología clínica conductual. *International Journal of Clinical and Health Psychology* 8(3), 765-777.